

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN:		VIDÉKEN:	
Félévre . . . 6 kor. — fill.	Félévre . . . 9 kor. — fill.	Negyedévre . 3 kor. — fill.	Negyedévre . 4 kor. 50 fill.

Felelős szerkesztő és lapfuttató:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter Biedermann-palota, földszint.
az udvarban hátul.

A kormány

az obstrukció ellen.

Mindenkinek feltűnhetett, hogy a kormány milyen csodálatosan nyugodt a mostani képviselőházi obstrukció daczára. Mert akár-hogyan magyarázzuk is, obstrukció bizony az, a mi most folyik ott. Még nem kimondott technikai obstrukció ugyan s a kormány bizonyos optimizmussal azzal vigasztalódhatik, hogy hisz most még kormánypárti képviselők is beszélnek s így a szó igazi értelmében még nem lehet obstrukcióról beszélni.

Azonban a kormány csak látszólagosan optimisztikus ebben a kérdésben. Tudja, hogy az ellenzék magatartása a katonai javaslatok veszedelmét jelenti, a mi különösen katonáéknak nagyon kellemetlen és kényelmetlen, mert hisz a sorozás ideje mindközelebb érkezik s ha addig az ujonczjutalékot a parlament nem engedélyezi, a sorozást nem lehet megtartani.

Tudja a kormány továbbá azt is, hogy az ellenzék mostani magatartása, a mely csöndes elmentállásból áll, szükség esetén technikai obstrukcióvá változik. Minthogy minden ellenzéki szónok egyszersmind határozati javaslatot is nyújt be, a melylyel magának a második felszólalást is biztosítja, ezért már csakugyan obstrukcióról lehet már beszélni, aminthogy minden jel arra mutat, hogy az ellenzék, különösen a függetlenségi és 48-as párt okvetlenül megfogja akadályozni a katonai javaslatoknak törvényerőre való emelkedését.

S mégis nyugodt a kormány és nem mozdul, hogy valamit tegyen az obstrukció leküzdésére. Hisz módjában van egyet-mást tenni. Kísérletet tehetne arra, hogy az üléseket meghosszabítsa egy, vagy két órával; fenyegethetne a délutáni paralell ülésekkel stb., a mitől persze az ellenzék nem ijedne meg és folytatóná fokozott erővel az ellentállást.

De azért jele volna annak, hogy a kormányt az obstrukció

mégis nyugtalanítja. De úgy tesz, mintha csakugyan egész rendben volna a szénája.

E látszólagos mozdulatlan-ság és nyugalom alatt furesa taktikát rejteget a kormány, melyet jó lesz nyilvánosságra hozni, hogy az ellenzék figyelmeztetve legyen rá és ne érje semmiféle meglepetés.

Ha látni fogja a kormány, hogy az obstrukció csakugyan veszedelembé sodorja hajóját és a katonai javaslatok törvényerőre való emelkedését megakadályozza az ellenzék, akkor egyszerre el fogják rendelni a részleges, vagy általános mozgósítást. Okot majd csak találnak rá. — Boldog Isten! Macedóniában majd megölnék egy embert. Minden nap megölnék most is egy-egy embert ottan és a kakas sem kukorékol utána. Akkor majd azt mondják, hogy a forradalmi bizottság agitációja folytán halt meg tragikus halállal az a szegény macedoniai és bizonyítja, hogy az állapotok ott tarthatatlanokká váltak: az egyensúlyt helyre kell ütni; bele kell avatkozni katonai apparátussal a dologba.

Persze, egyetlen katona sem fog a határon túlmenni, mert az egész mozgósítás csak játék és komédia.

A kormány oda fog állani az ellenzék elé és kiáltani fogja, hogy mentsetek meg a hazát, mert a haza veszedelemben van! Szavazzatok meg sebtiben mindent, nehogy baj, szerencsétlenség érjen bennünket, a monarkia becsületét, szóval mindent, a mi naiv lelkeket meg tud ingatni.

Ez lesz az igazi politikai trükk, a melylyel egy csapással le akarja venni a kormány az ellenzékét a lábáról. Ez az a taktika, a mely a kormány látszólagos nyugalma alatt rejlik. — Persze igen nagy naivitást tétel ez föl a kormány az ellenzék részéről, ha azt hiszi, hogy ennek a komédiának fölül majd. Mert hisz akkor éppenséggel nincs szükség a hadseregnek a létszám fölemelésére. Mert az érvényben levő törvények alapján

joga van a hadseregnek a tartalékosokat és póttartalékosokat is behívni mozgósítás esetén, vagyis akkora létszámot tud teremteni, amilyent élelmezni úgy sem képes. Ez a művelet tehát nem lesz egyéb, mint fenyegetés a mozgósítással, a mi az obstrukció le-szerelésének egyik legujabb eszköze volna, ha ugyan elsülne.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— A képviselőház ülése. —

Elnök: Apponyi Albert gróf.

Kisebb jelentőségű irományok előterjesztése után napirendre következett

az ujonczjavalatok

folytatólagos tárgyalása.

Trubinyi János: Hiábavalónak tartja az ellenzék támadásait a katonai javaslatokkal szemben, hiszen ezeket a jogos kifogásokat a kormány és a hadügyi vezetőség ugyanis vissza fogja utasítani. A javaslatokat nem fogadja el. Ilyen intézménynek semmit meg nem szavaz. Követeli a magyarnemzeti hadsereget, magyar vezényszót, jelvényeket. Hibáztatja, hogy a hadseregben a vallásos érületet nem ápolják eléggé. Kevesli a katonalelkészeket. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a közkatonákat az aratás és eséplési időre hat hétre szabadságolják és a hadgyakorlatok okozta károkat térítsék meg a gazdaközönségnek. (Helyeslés a balon és szélsőbalon.)

Andrássy Gyula gróf: (Halljuk! Halljuk! Beöthy Ákos nagy tanulmány-nal befejezte a nagyhatalmi állást. (Eljenzés az ellenzéken) Beöthy Ákos azt mondotta, hogy nem a hadsereg számától függ a nagyhatalmi állás, hát szóló kezd: tudja-e Beöthy, hogy mennyi agyvelő kell ahhoz, hogy valaki okos ember legyen? (Derűtség a jobbon.)

Fejérvary: Nagyon jó!

Andrássy: Nos, amint ezt nem lehet meghatározni, úgy azt sem lehet számokkal meghatározni. (Ugy van! a jobboldalon.) Beöthy nem jó példákat hozott fel, azok a példák a múltból valók és nem lehet a jelenre alkalmazni. (Ugy van! a jobboldalon.) Az sem áll, hogy a nagyhatalmi állás csak dinasztikus kérdés. Helyteleníti Beöthy okoskodását abban az irányban, hogy hiszen most nincs ellenségünk, tehát le kell szállítani a hadsereg létszámát. Hát az 1868-iki viszonyokat a maihoz viszonyítani nem lehet. Azt sem lehet mondani, hogy hagyományos szerencséje a monarchiának az, hogy szövetséget kötött a Német és Olaszországgal. Ez nem hagyományos szellem, hanem erőnkben rejlik az A keleti kérdést illetőleg sines egy véleményen Beöthyvel. Hogy áll e kérdés, tekintsünk vissza a közel múltba. Mig

Európa békét élvezett, a Balkánon épen négy háború dult. A berlini szerződés a keleti kérdést csak egyengette, de meg nem szüntette. Ott ma is úgy áll a dolog, hogy minden pillanatban háború előtt állunk.

Kubik Béla: Mi?

Andrássy: Nem mi, majd visszaterék rá. Ez pedig fontos Európa minden nagyhatalmára nézve. Semmi sem tagadhatja, hogy Oroszországnak ez irányban vannak aspirációi, mely aspirációk fenyegetők lehetnek reánk nézve is. (Ugy van! a jobboldalon.) Beöthy beszéde további folyamán profétának áll be és azt mondja, hogy úgy sem lesznek ezentúl hódító hadjáratok. Hát ezt nem lehet így kimondani, nem lehet ezt előre tudni. És ha mégis bekövetkezne e dolog, hiába való volna kivátkozni arra, hogy hiszen kérem egy nagy politikusunk azt mondta, hogy nem lesz többé háború és ezért nem fordítottunk súlyt véderőnk fejlesztésére. De hát a legnagyobb műveltségű és legszellemesebb politikus is, ha katonai ügyekbe avatkozik: bakkot lő! (Nagy derűtlenség a jobboldalon, ellentmondások a szélsőbalon. Elnök esenget.) Az sem áll, hogy a többi nemzetek sem erősítik a véderőt. Nézzük a nyugati államokat, nézzük Oroszországot, mind erősítik, fejlesztik a véderőt. Azt is mondták, hogy az újonczlétszámot azért nem szavazzák meg, mert a mostani szervezete törvényellenes, az 1867. XX. t.-cz. magyar hadseregről beszél és ez nincs. Ez a magyar hadsereg igenis meg van és ez a honvédség. E t.-cz. a királyt alá helyezte a hadsereg egységes belső szervezetét, vezényletét. De a törvény értelmezésében nincsen benne az, hogy a magyar királynak egy külön magyar hadsereget kell felállítani. Ne értelmezzük tehát mi sem másképpen a törvényt, mint magyarázták akkor. (Helyeslés a jobboldalon, ellentmondások a szélsőbalon.) Nézzük, hogy állunk a magyar nyelv dolgában a hadsereget illetőleg. A múlt században nem fektettek olyan nagy súlyt a magyar nyelvre, ezért beszéltek inkább latinul és németül. — Később a magyar nyelv elfoglalta megillető helyét. A magyar nyelv hivatalos nyelv lett.

Komjáthy: A király szentesítette!

Andrássy: Igen, a király szentesítette. A hadügy a kormányzat egy ága. A 47-ik törvény a magyar nyelvet kötelezővé tette a kormányzat legtöbb ágazatára, de a hadseregre nem, csak a levelezésekre mondta ki ott. A 67-iki kiegyezés a közös ügyekben való érintkezést precizizozza. A 68-iki törvény a magyar ügyekre vonatkozólag rendelkezik.

Rátkay László: Boldog országgyűlés, hol egy Andrássy tiporja le a magyar nyelvet. (Helyeslés a szélsőbalon, nagy zaj a jobboldalon.)

Andrássy: Aki megveti. (Zajos éljenzés a jobboldalon. Ellentmondások a szélsőbalon. Elnök esenget. A hadseregben a német nyelv használata nem törvénytelen. (Nagy zaj a szélsőbalon.)

Olay Lajos: Szégyelje magát, hogy ilyeneket mond.

Gabányi: Messze esett az alma a fájától.

Mezőffy: Az édes apja nem így beszélt.

Lengyel: Szegény apád, ha tudta volna.

(A vihar teljesen kitér az ellenzéken. A szónok kénytelen megszakítani beszédét. Elnök folyton esenget. Folytonos kiáltások a balon és a szélsőbalon: Menjen Bécsbe! Itt nem lehet így beszélni! Ellentmondások a jobboldalon.)

Andrássy: Visszautasítja a vádakat, mintha ő a legtávolabbról is hazafiatalanságot követett volna el valaha. A ki ezt állítaná róla, nem mond igazat. Ő mindenkor a hazai érdekét szolgálta. (Zajos helyeslés és éljenzés a jobboldalon. Zaj a szélsőbalon.) Egy olyan intézménynek, mely ellensége lenne érzsében, vagy gondolkodásában a magyarságnak, ő sem pénzt, sem erőt soha meg nem szavaz. A kérdés az, kívánja-e az ország a magyar hadsereget és lehetséges-e annak felállítása (Zajos felkiáltások a szélsőbalon: Pécsre, hogy akarja.)

Fejérváry: Nem akarja. (Zaj. Elnök esenget.)

Andrássy: A király, mint a hadsereg legfelsőbb hadura, szereti a nemzetet. (Ellentmondások a szélsőbalon. Zaj a jobboldalon. Elnök hosszasan esenget.)

Lengyel: Hogyne szeretné, agyonszereti. (Viharos felkiáltások a jobboldalon: Rendre! Rendre!)

Andrássy: De a király szeretetét a hazaszeretettől elválasztani nem lehet. (Ugy van! a jobboldalon. Zajos ellentmondások a szélsőbalon.) Őszintén kijelenti, hogy távol áll tőle, hogy a hadsereg szellemével meg lenne elégedve. De arra még nem volt idő, hogy a hadsereg szelleme gyökeresen megváltozzon. Bizik azonban a józan észben, a mely e tekintetben is gyökeres változást fog előidézni. Kevesli a magyar tisztet. Szeretné, ha a magyar hadsereget csakis magyar tiszt vezetné. Nem elég a szolgálati közösség, a vér közössége kell, a seregtől csak úgy lehet fegyelmet várni, ha érzi, hogy az a dicsőség, melyet kíví, nemesen egyéni, de a hazáé. Kéri az ellenzék, mérsékeltlen küzdjön a javaslat ellen. Ne éljen vissza a házszabályokkal (Nagy zaj a szélsőbalon. Közbekiáltások: Nekünk ad tanácsot! Nekünk nem kell tanács! Nem kell a maga tanácsa! Elnök esenget.) Erre a szót két ellenzéki politikus kérte, az egyik Rakovszky. A házszabályokkal való visszaélés az ilyen kormányval szemben, a mely mint ellenfelei is elismerik, nem él vissza hatalmával, az olyan javaslatl szemben, a melyben alkotmányértés nincs, erőszak is veszélyezteteti a parlamentarizmust. (Helyeslés a jobboldalon. Zajos ellentmondások a szélsőbalon.) A maga részéről a javaslatokat elfogadja. (Hosszan tartó zajos éljenzés a jobboldalon. A szónokot az egész jobboldal üdvözlí, élükön az összes miniszterekkel. A bal és a szélsőbal zajosan hoch-ol. Felkiáltások: Elmehet Bécsbe! Ilyen a jövőendő miniszterelnök!)

Elnök: 10 percre szünetet rendel. Szünet után.

Rakovszky István: Személyes kérdésben szólal fel. Anrássy azt mondta, hogy két ellenzéki vezér Beöthy és ő felhívást intéztek volna az ellenzékhez, hogy a házszabályokat illetőleg visszaélést kövessenek el. E vádat visszautasítja. Azt azonban most is fenntartja, hogy az ellenzék felhívta a legszélsőbb ellentállásra a javaslatok ellen. (Helyeslés a balon és szélsőbalon.)

Okolicsányi László: Amióta tagja a Háznak, olyan szomorú beszédet még nem hallott, mint ma gróf Andrássy Gyulától. A hadseregben a magyar nyelvnek használata ellen beszélt Andrássy. (Mozgás a szélsőbalon.)

Gabányi Miklós: Szégyen!

Okolicsányi: Tiltakozik Andrássy törvénytárgyazata ellen, mely a magyar hadsereget egészen beleolvastja a közös hadseregbe. (Helyeslés a szélsőbalon.) A javaslatot nem fogadja el.

A keresk. és iparkamara közgyűlése.

Debreczen, február 4.

Hatalmas tárgysorozattal, mely szinte kimeríthetetlennek látszott és egy hozzácsapott második pót-tárgysorozattal kezdette meg délután 4 órakor ez évben első nagygyűlését a kereskedelmi- és iparkamara.

Ha átnézzük e tárgyak sokféleségét s mérlegeljük mindegyik tárgynak külön-külön fontosságát, az étellel való összefüggését, akkor látjuk, mily széles mezőn, mily nagy életérdekek gyámolítására és képviselésére hivatottak a kamarák.

Az óriási tárgysorozat simán és gyorsan folyt le az előadók biztos kezelésében, minden tárgy úgy elő volt készítve a különböző bizottságokban és szakosztályokban s az előadói javaslatok oly szabatosan peregték le, hogy új véleménynek vagy jobb megoldásnak nagyon bajos lett volna beférkőzni a szilárd határozati javaslatok szövegébe.

Nagyfontosságú volt Szabó Kálmán elnöknek napirend előtt tett felszólalása, mely szigorú, de igazságos kritika alá vette a gazdasági kiegyezés kérdését és szomorúan konstataulta, hogy meg van kötve az ország keze újabb tíz esztendőre, a mely tíz esztendő a legszomorubb kilátásokat nyújtja a magyar iparnak és kereskedésnek.

A közgyűlést Szabó Kálmán elnök vezette s lefolyásáról a következő dióhéjba szorított tudósítást adjuk:

Elnöki jelentések.

Az elnök bejelenti, hogy a legutóbbi közgyűlés minden határozatát végrehajtotta s azon ügyeket, melyeknek sürgősége ezt megkívánta, elnökileg elintézte. Jelenti, hogy a kamarai pénztár kezelésére és ellenőrzésére új szabályzatot léptetett életbe az elnökség, rendezte a tisztviselői előlegek kérdését, jelenti, hogy az illetéktügyek vezetése immár rendbe jött s az irodai belső kezelést új rendje is életbe lépett. Jelentést tesz a házépítési munkák teljes leszámolásáról, az iparmúzeum felszereléséről, előadván, hogy mindezeknél a munkáknál az az iparosokkal teljes egyetértésben rendezte az ügyeket. A kamarai székház építése telekkel és felszereléssel 231,000 koronába került. Bejelenti, hogy a keresk. min. jóváhagyta a kamara 1903. évi költségelirányzatát és köszönetet mondott a kamarának azért az áldozatkészségért, melyel a szakoktatási ügyeket kezeli. Jelenti, hogy a nyár folyamán egy férfiruhaszabászati és egy cipészipari tanfolyamot nyit meg Debreczenben a kamara kérelme alapján a miniszter s jelentést tesz a kamarai felterjesztésekre adott miniszteri válaszokról.

Munkások jutalmazása.

Nagy jelentőségű a kereskedelmi miniszternek az az elhatározása, hogy elfogadván a kamarák javaslatát, egyelőre évenként 100 munkás számára biztosít

kitüntető oklevelet és állami jutalmat. Minden kamara minden évben kiváló-gatja területének legérdemesebb és leg-régibb ipari munkásai sorából a kitün-tetésre érdemeseket, a kik állami kitün-tetést és fejenként 100 korona jutalmat nyernek. A debreczeni kamara egyelőre 5 munkást választhat évenként s a folyó évre már is kiírta a pályázatot. Feltéte-lek: a magyar állampolgárság, tényleges iparosság, legalább 15 évi megszakítás nélküli szolgálat az ipari munka körében.

A magyar nyelv érdekében.

Általános helyeslés kíséri azt az el-nöki jelentést is, mely a németnyelvű katonai megkeresésekre adott válaszlól szólt. Egyik hadtestparancsnokság felelt a kamara felhívására (németül) s igazolja eljárását azzal a megjegyzéssel, melyet a kormány hozott létre katonáék-kal. Levele végén megígéri, hogy jövőben lehetőleg figyelemmel lesz a kamara óhajára.

A kamara szegénytelennek tartja azt, hogy Magyarországon a magyar nyelvért így kell küzdelem, hogy külkép-viselési hatóságaink is németül levelez-nek a magyar hatóságokkal és egyesek-vel, sőt nemrég már a miniszterium is egy német másolatú kanzuli jelentést küldött használatra a kamarának. Ezért feliratot intéz a közgyűlés a kormányhoz.

Titkári jelentés.

Szávay Gyula titkár jelentést tesz a legutóbbi közgyűlés óta előállott nagy forgalomról s főbb számadatokban közli a múlt év ügyforgalmát. A legutóbbi közgyűlés óta 2225 darab érkezett a ka-marához, az 1902-ik év folyamán 7996 darab, január óta 840. Befolyt illeték a múlt évben 53,171 kor. Ismerteti a fon-tosabb hatósági, testületi és magán meg-keresések elintézését, a közgyűlés tudom-ására hozandó kormányrendeleteket és a kamara beléletének említésre méltó ügyeit.

Munkaközvetítő intézet Debreczenben.

A kereskedelmi miniszter hajlandó Debreczenben ipari munkaközvetítő inté-zetet létesíteni, azt felszerelni s évi fen-tartásának egyharmadát, 2000 koronát magára vállalni, ha a fenntartás másik kétharmadát Debreczen városa és a ka-mara magára vállalja. A közgyűlés átir-e ez érdemben Debreczen városához, a maga részéről előadja, hogy annyi meg-oldatlan feladat áll még a kamara előtt, melyek mind az ő áldozatkészségére vár-nak (egyét említ csak ezek közül fel: az ipari szakiskola létesítésének szükségét), hogy a most kívánt célra oly sokat nem köthet le a jövedelméből. Felajánl évi 500 koronát.

Elvi határozatok.

Egész sereg elvi kérdést intéz a mi-niszter a kamarához. Nagyobbára az iparüzési jogok körének megszabására irányulnak ezek s az ipartörvény revizió-jával kapcsolatosak. A közgyűlés mind-egyikre megállapítja a kamara véle-ményét.

Nem helyesli a kamara, hogy az iparos lakóhelyén kívül nyitott fióküzle-tekben önálló iparosok (ugyanazon vagy más szakmából) töltsék be az üzletvezető tisztét.

Az ipari szobrászat körét eltago-landónak tartja a kamara kő-, fa- és gipsz-szobrászatra s képesítéshez kívánja kötni külön-külön s mesterségeket.

A borbélyok ipariüzleti joga kiterjed a borbély- és fodrászipparral szorosan kapcsolatos piperecikkek árusítására, de műszerek árusítására nem.

A posztókereskedő nincs jogositva ruhamegrendeléseknél mértékfelvételére, mert ez a szabóiparos dolga.

A kávéházi ipar számhoz kötését és ipartársulati keresetben szigorubb er-kölesi garanciák közé vételét, az ipartör-vény reviziója alkalmával biztosítandó-nak tartja. A törvényhatóságok 5 évről, 5 évre szabályrendeletileg állapítsák meg a kávéházak számát.

Szabályrendeletek.

Ezután különböző városok és me-gyei törvényhatóságok ipari és városi szabályrendeleteit tárgyalta, mindegyik-ben oly véleményt adván, mely az iparosoknak és kereskedőknek érdeké-ben áll.

Hasonlóképen nyilatkozott azon ipari-kihágási és végeladási ügyekre nézve, melyekben az ítélkező hatóságok ítéletük kimondása előtt a kamara véleményét kérték. Volt ezek között egy debreczeni ügy is, egyik helybeli cégnek a meg-rendelési törvény kijátszására irányuló makinációja miatt. A kamara a kihágás tényálladékát megállapította.

Zálogüzletek kamatlábjára és bizto-sítókára vonatkozólag azután javasla-tokat.

A kamarai választások reformja.

Helyesli a közgyűlés azt a mozgal-mat, mely a kamarai tagválasztások törvénye rendjét megállapítván, egyszers-mind demigóg agitációk és meglepetések kizárása céljából választó csoportokba osztályozza a kereskedőket és iparosokat. Ugy az iparos osztály, mint a kereskedők osztálya 4-4 választó csoportot tart szükségesnek. A legkisebb és a legna-gyobb adózók csoportja 2-2 tagot vá-lasztana, a közép censusok pedig 6-6 tagot. Minden csoport a maga köréből. Az iparosok censusa természetesen kisebb adóhatárok között mozog, mint a keres-kedők.

Vegyes határozatok.

A postatakarékpénztári chekforgal-mat kéri a kamara kiterjeszteni a vasu-ton és hajón továbbított utánvételes áru-küldeményekre is.

A hadsereg lábbeliszükségletének munkakiosztásánál a kisiparnak nagyobb százalékot kér biztosítani s emellett kí-vánja a vidéki átvételi telepek létesítését.

A hetivásárok látogatásától a nyílt üzlettel bíró kereskedőket eltiltani kéri.

A törökszentmiklósi dohány-nagy tözsde visszahelyezése érdekében felter-jesztést intéz a pénzügyminiszterhez.

Az ipartestületek országos szövete-ségébe nem lép be tagul, de a tagsági díj erejéig (200 kor.) szívesen támogatja a szövetséget, ha ezt a kerület ipartestü-letei felkarolják.

A szalmafonó háziipar meghonosí-tását a kerület északkeleti vármegyében Söhler István h.-nánási gyáros tervei szerint kísérletbe veszi s ehhez a földmi-velési miniszter segélyét kéri.

A debreczeni postaszolgálat megja-vítása érdekében az elnökség útján lépé-seket tesz, felsorolva a beigazolt pana-szokat.

Szabó K. gyógyszerész kérelmére felterjesztést intéz a keresk. miniszterhez az új találmányu szállító dobozok ked-vezményes áru szállítása iránt.

A szeszküldemények vasuti szállí-tásánál a hordók hitelesítésének eltörlését kéri.

A visó-oroszi botgyár kérelmére lé-péseket tesz, hogy e községben áll. elemi iskolát állítsanak.

Végül egy sereg államsegélyes ügy-ben tesz az iparfejlesztő bizottságok és az ipari szakosztály javaslatai nyomán javaslatot.

Segélyek.

Az V. czipészipari kongresszus és kiállítás céljaira, minthogy e kongresz-szus a nyáron Debreczenben tartatik meg, 500 koronát, a debreczeni felső kereske-delmi iskola folyó évi fenntartási költsé-geire 2000 kor., a debreczeni kézügyesítő iskolának a folyó évi tanévre 300 kor., a színérváraljai ipariskolának 100 kor., a mátészalkai ip. tan. iskolának 200 kor., Porzsol Gyuia iparművészeti isk. tanu-lónak ösztöndíjra 100 koronát sza-vaz meg.

Ezzel a gyűlés az elnök éltetése közben feloszlott.

KRÓNKA.

A király nevében.

Egy vidéki járásbírával történt. A tör-vénynek őre és ítélője a formások nagy híve volt. Minden hitvány makacsági ítéle-t állva és a király nevében hirdetett ki.

Egyszer valami bagatell-ügyben akart makacsági ítéletet kimondani. Megkezdte hát hivatalos formával a beszédet:

— O felsége a király nevében —

— Ezt már nem tudja hallgatni az egyik ügyvéd.

— De bíró ur, nem elég volna ezt egy főherceg nevében megeselekedni.

A kétféle munka.

Egy idős orvost ma egy beteg kőmü-veslegényhez hívtak. Az orvos megvizsgálta s konstatalta, hogy megerőltette magát a munkában. Még a tünetek figyelése közben kérdezte a kőművestől:

— Mennyit dolgozik?

— Hát kérem, erre kétféle módon fe-llehetek. Ha általában vállalom a munkát, akkor sokat, de ha óraszámra dolgozom, akkor keveset.

Aki sohase kap italt.

Az atyafi fölszedte a munkabérét. Be-botorkált egy olyan kisebb koresmába, ahol a tulajdonos — okulva keserves eseten — rémülettel nézett az italos emberek elé.

A mi emberünk is nekitámaszkodott az asztalnak és nagyot esapott az öklével, mondván:

— Bort ide, aki angyala van!

A vendéglős meg se mozcizant.

— Le-e bor, vagy nem tesz? ... türel-metlenkedett a vendég.

Ujabb némaság fogadta a fölszólalást. Erre aztán odament a magyar a vendéglős-höz és úgy ordította szeliden a fülébe:

— Süket az ur? — Bort kértem.

Amaz ki sem vette a szájából a pipát.

— Részeg embernek nem adok.

A jókedvű magyar eleinte megütődve tekintett rá, majd lassankint visszatért az öntudata, még mosolygásra is huzódott a szája:

— Részegnek nem ad kend? — Ugy látom, nem kapok én akkor itt soha!

Egyház és iskola.

Nyilvánossági jog. A közokta-tásügyi miniszter a békési főgimnázium-nak e tanév folyamára megadta a nyil-vánosság és érettségi vizsgáztatás jogát s e határozatáról a püspöki hivatalt átiratilag értesítette. — A böszörményi főgimnázium felsőbb osztályainak nyilván-ossági joga még kérdéses.

Egyházmegyei jegyzőválasztá-sok. A debreczeni egyházmegye, szűkebb-körü szavazáson lelkeszi főjegyzőjévé F. Varga Lajos nagyrabéi, aljegyzővé Szabó József bárándi lelkeszt választotta meg.

Uj vallástanár. A felső kereskedelmi iskola kebelében fennálló polgári iskola igazgatósága felkérte Csighy Andor segédlelkészt, hogy az intézet ev. ref. növendékeit vallástanra oktassa. A presbiterium vasárnapi gyűlésén határoz ez alkalmazás dolgában.

Szinay Gyula lemondása. Szinay Gyula volt országgy. képviselő, a ki hosszabb idő óta vezeti a debreczeni ev. ref. egyház gazdasági ügyeit, bejelentette a presbiterium elnökségének, hogy a gazdasági bizottság elnöki tisztéről és a presbiteriumtól nyert megbízásairól lemond. Sokan, határozott animozitásból, oly színben igyekeznek feltüntetni a lemondást, mintha Szinay zokon vette volna, hogy az utóbb tartott egyházi ügyészi választáson nem vették tekintetbe az ő kétségbevonhatatlan érdemeit. Ez határozottan ferditése a valóságnak és könnyen megeshetik, hogy az egyháztanács kérő szava visszahívja Szinay Gyulát abba a tisztségbe, a melynek feladatait ő annyi tudással és szorgalommal töltötte be.

Presbyteri ülés. A ref. egyház presbiteriuma vasárnap délelőtt 10 órakor Kiss Aron püspök és Simonffy főgondnok elnöklete alatt rendes közgyűlést tart, igen fontos tárgysorozattal. A programnak jelentősebb pontjai ezek: Salánki Ferenc presbyter felesketése. Szinay Gyula lemondó levele a gazdasági bizottság elnöki tisztéről és a presbiteriumtól nyert megbízásairól. Néhaj Mitrovics Gyula lelkész özvegyének köszönő levele a presbiterium részvételének kifejezéséért és a temetésre tett áldozatért. A gazdasági bizottság végzése, az egyházmegye határozata és az adóhátralékok behajtása iránti intézkedés tárgyában. A gazdasági bizottság végzése a folyó évi adók és adóhátralékok behajtás iránti intézkedés tárgyában. Az iskolaszék végzése Csighy Andor segédlelkésznek a polgári iskolában a vallástan tanítására alkalmazása tárgyában. Az iskolaszék végzése az elemi-iskolák építése tárgyában. Küldöttség jelentése a tanítótestület segély-egylete alapszabályainak átvizsgálásáról.

VIDÉK.

Megégett gyermekek.

— Saját tudósítónktól. —

Borzalmas szerencsétlenség történt hétfőn délután Turesa dunántúli községben, ahol négy iskolásfiú a legborzasztóbb tűzhalállal halt meg. Az esetről az alábbi részleteket közlik velünk. Hétfőn délután tűz ütött ki Kaszab András odaváló lakos házában. A tűz az istálló padlásán keletkezett s csakhamar lángba borult az egész ház teteje. A lakosságnak sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni és csak Kaszab Amrus háza égett le teljesen.

A mikor a tűz oltásával foglalkozó emberek a leégett tetőzetmaradványainak eltakarítása végett felmentek a padlásra, borzalmas látvány tárult elbőik. Négy gyermeket teljesen összeégetve találtak az istálló padlásán Kaszab Lajos 11 éves, Bócz Ferenc 12 éves, Elek József 11 éves és Kónya István 10 éves iskolás fiúk voltak a megégették, akik a leégett háztulajdonos kisebbik fia, Kaszab Péter 8 éves fiú előadása szerint ott játszottak Kaszabék udvarán egy ideig. Mikor a szülők eltávoztak hazulról, a kis Elek

fiú elment cigarettáért s amikor visszajött a négy fiú felment az istálló-padlására, mely megvolt rakva szénával és ott cigarettáztak. Eközben Kaszabék cselédje, aki nem tudta, hogy a gyermekek a padlásán vannak, elvitte a létrát a padlástól.

A gyermekek valószínűleg égő gyufát, vagy az elszítt égő cigaretta végét dobták el a padlásra, amitől a száraz takarmány meggyuladt. A gyermekek nem tudtak menekülni a padlásról, mert a létra már nem volt ott, segítségkiáltásaikat pedig nem hallhatta senki, mert a cseléd elöl a szobában volt s ennélfogva a négy gyermek ott égett össze a szénapadlásán.

Öngyilkos juhászlegény. Már hosszabb idő óta szerelmi viszonyt folytatott Kardos Csányi István ónodi juhászlegény egy szomszéd községbeli takaros özvegyasszonnyal s azon szándékkal járt a „szegény juhászlegény“, hogy a mint felszabadul a katonasor alól, feleségül veszi az özvegyet. Időközben az özvegy mással váltott jegyet s e fölötti elkeseredésében a legény gazdája házában egy félreeső helyen felakasztotta magát.

MULATSÁGOK.

A Debreczeni Dalegylet történelmi hangversenye.

— február 5.

Debreczen legkiválóbb, negyven év óta fennálló dalköre, a városinak nevezett Debreczeni Dalegylet tegnap este történelmi hangversenyt rendezett a Bika dísztermében. Első részlete volt ez a hangverseny annak a ciklusnak, melyben a Dalegylet nótaköltészetünk klasszikus gyöngyeit, antik remekeit mutatja be részint eredeti, részint átírt partitúrájukban. Volt alkalmunk e törekvést méltatni már akkor, mikor a terv még csirájában volt s most újból kijelentjük, hogy első dalegyesületünk ennél szebb ezélt nem tűzhetet magá elé.

A történelmi hangverseny első sorozata az 1100—1700 közé eső emlékek javát eleveníti fel. A koncert nyitányul kezdődött, mely után Csúrka István adott bevezető ismertetést a korszak dalaihoz. Ugyancsak ő ismertette később Farkas András régi énekszerzőnk, Tinódi Sebestyént s a műsorszámok némelyikének eredetéről mondott becses felvilágosítást. Fejtegetései irodalmi színvonalon állottak. A dalok legtöbbször Mácsay Sándor főiskolai ének- és zenetanár írta át férfikarra, tapintatosan és a dalok szelleméhez illeszkedve.

A dalkör a következő dalokat énekelte: Regős ének a csodaszarvasról; Jersze emlékezzünk; Egri historiának summája és a XVII. századnak protestáns dalát, a „Gályarabok énekét.“ A Dalegylet újabb fényes tanúságát adta izmosságának, tudásának és szorgalmának egyaránt. Bariton és tenor oldalon egyként oly erős táborok állanak, a melyeket — bár színházunk deszkáin halanánk. Minden énekszám után zajosan tapsolt a közönség. Donegán István egyleti tag Tinódinak „Egorvár viadaláról“

ezimű dalát énekelte, általános tetszés között, teljes hatással. Kovács József pedig a XVI. század egyik csodálatosan szatirikus, a kort nagyon jellemző költeményt, az „Adhortatio mulierum“ eziműt mondotta el.

Hangverseny után a nagy és disztíngált közönség terített asztalokhoz ült. Vacsora után hajnalig tartó táncz volt.

A ciklus második sorozatát (1700—1809) márczius 4-én, a harmadik (1800-tól máig) április 2-án mutatják be Debreczen legjobb dalárdistái.

Kefegyári munkások táncmulatsága. A Stern József és Testvére kefegyár munkásai márczius 7-én táncmulatságot rendeznek, a Margit-fürdő dísztermében. A muzsikát Kiss Gyula zenekara szolgáltatja.

SZÍNHÁZ.

A Kapitány kisasszony operettet ismételte meg tegnap este a színtársulat. Az előadást ezuttal nagyobb közönség nézte végig, a mely különösen Felhő Rózsit, Krémert, Aldor Juliskát és Mezeyt tüntette ki elismerésével, mint a kiknek legnagyobb részük volt az előadás sikerében.

A színházbizottság ülése. A színházi bizottság hétfőn délután Kovács József polgármester elnöklésével ülést tart. Az ülésen a bizottság Makó Lajos jövő évi szervezkedését, az ideai szezon fogyatkozásait, a művezetésben előfordult abnormitásokat fogja tárgyalni. Előrelátólag érdekes ülése lesz a színházi bizottságoak.

A színészek báljáról közölt tudósításunk névsorából tévedésből kimaradt a Magyar Kálmánné és Magyar Imréné neve.

UJDONSÁGOK.

Debreczen a mult hónapban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Debreczen, február 6.

Debreczen város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését Puky Gyula főispán elnöklésével. Az ülésen a szakelőadók terjesztették elő referádaikat a város mult havi állapotáról. A közigazgatási bizottság ülése ezuttal nagyon népes volt. Puky Gyula főispán elnöklése mellett folyt le s különben az adóügyi és mezőrendőri felelősségek keltettek nagyobb érdeklődést és vitát. Az ülésről tudósítók az alábbiakat jelenti:

A polgármester jelentése.

Az ülés első tárgya Kovács József polgármester jelentése volt. E szerint az elmúlt január hónapban a rendőrség letartóztatott 280 egyént. Ebből megbüntetett 259 egyént, egy embert átadott a királyi ügyészségnek. A rendőrfőkapitányság mint első fokú iparhatósági vezető 43 iparigazolványt állított ki. A katonai létszám a következő volt. Közös hadseregbeli 1534 ember, 611 ló, honvéd 963 ember és 382 ló. A lakosság által befizetett állami adó fejében 55,932 korona 25 fillér. A bizottság a polgármester jelentését tudomásul vette.

A város egészségügye.

A polgármester jelentése után Sárvány Gyula dr. tisztí főorvos terjesztette elő jelentését a megye mult havi állapotáról. A jelentés szerint a közegészségügyi viszonyok az elmúlt január hónapban elég kedvezőek voltak. A heveny ragályos betegségek száma apadt.

Népesedési mozgalmak.

A főorvos jelentése szerint a város területén az elmúlt hónapban született 101 fi, 100 nő, összesen 201 gyermek. Halvaszületett 7. Meghalt 81 férfi és 58 nő, összesen 139. A szaporodás száma a mult hónapban 62. Házasságra lépett az elmúlt hónapban ev. ref. 42 pár, róm. kath. 5 pár, izr. 3 pár, vegyes vallású 16 pár, összesen tehát 66 pár kötött házasságot.

Az adóprés működése.

A királyi pénzügyigazgató helyettesének jelentése szerint az adóprés a mult hónapban is kellőleg működött. Alami egyenes adóban befizetett a város közönsége 110,107 koronát. Hadmentességi díjban 1141 koronát. Bélyeg jövedékben a vármegye fogyasztását is beleértve 32,892 koronát. Jogilletékben 21,019 koronát. Díjjövedékben 1087 korona 77 fillért. Dohányjövedékben a vármegye fogyasztását is beleértve 113,251 korona 33 fillért. Határvámjövedékben 7321 korona 53 fillért. Fogyasztási és italadóban 25,000 koronát. Fizetési halasztást adott a pénzügyigazgatóság 50 esetben.

A tanfelügyelő és királyi ügyész jelentésének tudomásulvétele után az ülés véget ért.

* Tisztelgés a polgármesternél. A máv. altisztikör elnöksége tisztelgett tegnap délelőtt Kovács József polgármesternél. A tisztelgő küldöttség tagjai voltak: Szücs István, Juhász Gábor, Thalvizer Alajos, Horváth Kálmán. A küldöttség üdvözlétére a polgármester igen szívélyesen válaszolt. Biztosította a máv. altisztikört s annak vezetőségét, hogy humánus és kulturális intézményüket minden időben készségesen fogja támogatni. A küldöttség halásan köszönte a polgármester jóakarátát s egyben megragadta a kedvező alkalmat, hogy a polgármestert február 14-én tartandó tánczvigalmukra is meghívja.

* A jogász- és tisztviselő-kör elnöksége ezúton tudatja a tagokkal, hogy a vasárnap esti társas vacsorára csak szombat délig fogadtatnak előjegyzések.

* A Csokonai-kör felolvasó-ülése. A „Csokonai-kör“ február 11-én, szerdán délután 5 órakor a városháza nagytermében felolvasó ülést tart. Műsor: 1. „Wesselényi Miklós és a magyar ifjuság.“ Történeti tanulmány; írta és felolvassa dr. Kardos Samu. 2. „A milétoszi aranyasztal.“ Költői elbeszélés; írta és felolvassa Jánosi Zoltán. 3. „Mese két nőről, meg a harmadikról.“ Verses felolvasás előadja; Rudnyánszky Gyula. A kör tagjai és

hozzátartozói belépti-díjat nem fizetnek. Jegyek kaphatók a kör pénztárossánál, Tóth Béla gyógyszerész urnál, vagy este a pénztárnál. Belépti-díj: 1 korona. Deák-jegy 20 fillér.

* Unger táblabíró gyásza. Unger Gusztáv ítélőtáblai bírónak súlyos családi gyásza van. Leánya, Dr. Madzsar Károly kassai táblabíró neje, élete tavaszán elhunyt. A szomorú halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki: Dr. Madzsar Károly kassai kir. ítélőtáblai bíró a maga és gyermekei: Károly, Ilona és Lujza, Unger Gusztáv debreczeni kir. ítélőtáblai bíró és neje szül. Sereghy Aranka s gyermekeik Lajos, Aranka férjezett Bosznay Istvánné, Lujza, Margit, Gusztáv és József, valamint az összes rokonság nevében mélyen megszorodva jelentik, hogy az áldott hitvestárs, édesanya, felejthetetlen gyermek és testvér Dr. Madzsar Károlyné született Unger Irma, 1903. február hó 2-án reggeli 5 órakor, életének 32-ik, boldog házasságának 11-ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A megboldogultnak földi maradványai folyó évi február hó 4-én délután 3 órakor fognak a budakeszi temető halottas házában a róm. kath. egyház szertartása szerint be-szenteltetni és ugyanabban a temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat a belvárosi róm. kath. templomban f. évi február hó 5-én d. e. 10 órakor fog a Mindenhatónak bemutatni.

* Panasz a pénzügyigazgatóság ellen. A városi közigazgatási bizottság tegnapi ülésén érdekes és fontos ügyben történt határozat. Több panaszos akta feküdt a bizottság előtt a zöld asztalon, a melyek azt a sérelmet hozták fel, hogy a pénzügyigazgatóság az adófelszámolások iránt beadott kérvényeket végtelesen lassan, nagy huza-vona után intézi el. A közigazgatási bizottság a kérvényekre egyhangulag azt a határozatot hozta, hogy megkeresi a pénzügyigazgatóságot s megkeresésben határozottan követeli, hogy az adófelszámolások iránt beadott kérvények három hónapon belül okvetlenül intéztessenek el. — A közigazgatási bizottság eme határozata az adózó közönség körében mindenestre nagy megnyugvást fog kelteni.

* Kérelem. A nőegyleti tánczvigalmon szívességből odakölesönöztem egy urnak a zsebkésemet. Kérem az illetőt, juttassa kezemhez. Privitzer József Piac-uteza 79. sz. a.

* Véresre vert ügynök. Gál József tisztviselő valami peres ügyből kifolyólag régóta haragszik Weisz Sándor ügynökre. Weisz foglalkozása miatt ritkán van otthon s ekkor Széchenyi-utczán lakó rokonainál tartózkodik. Így történt ez a héten is. Weisz hazajött néhány napra Debreczenbe. Tegnap éjjel a kávéházból ment lakására s már a Széchenyi-uteza közepén volt, mikor Gál József rátámadt és ökölcsapásokkal véresre verte a mit sem sejtő ügynököt. Weisz, mikor Gál eltávozott, segítségért kezdett kiál-

tozni és rendőrt keresett, de hívó szavát nem hallotta meg senki és rendőr nem mutatkozott sehol. A szerencsétlen ügynök azután egyedül lakására vánszorgott, hol dr. Rózsa Mór orvos kötözte be súlyos sebeit. Weisz megtette támadója ellen a bűnügyi feljelentést.

* Egy szegény asszony kérelme. Tóth Imréné Pacsirta-uteza 15. szám alatti lakos a legnagyobb nyomorban özvegyesre jutott. Öt kiskorú gyermekével együtt a legnagyobb nélkülözések között él s még 20 koronát kitevő lakbérét sem tudja kifizetni. A nemesszívü emberbarátok figyelmébe ajánljuk a szerencsétlen asszonyt. Bárminemü adományt elfogad Tóth Imréné Pacsirta-uteza 15. szám alatti lakásán.

* A meglőtt cigány. Részletesen megírtuk tegnap, hogy Lakatos Pintye bosszúból meglötte Balogh Ferencz cigánykupeczet. A szerencsétlen embernek kifolyt a jobb szeme és azonkívül is súlyos sérüléseket szenvedett. A közkórház sebészeti osztályán gondos ápolás alá vették Baloghot és ma már tul van minden veszélyen. Nehány hétig azonban még a kórházban kell maradnia.

* Házasság. Fenerstein Mór febr. 4-én esküdtött örök hűséget Séderer Ernenstein urasszonynak, Debreczenben. A házassághoz számosan kívánnak szerencsét.

* Kérelem egy kisedővodáért. Abeleszné Bloch Hermina, a kinek Debreczenben nyilvánossági joggal felruházott polgári leányiskolája van, kisedővó intézetet akart felállítani Debreczenben. A közoktatásügyi miniszter Csányk Viktor tanfelügyelő előterjesztése alapján a kisedővodát nem engedélyezte, mivel Abeleszné nem okleveles óvónő.

* Csendőrségi hírek. Siró Gergely nánási lakos bejött Debreczenbe s míg Morvai Sötér kéményseprő istállójában aludt, Dorogi János kocsis ellopta a bundáját. A tettest feljelentették a járásbírósnál. — Tűz volt tegnap a gut-telekháti pusztá majorján. Leégett egy kazal szalma s a mellette levő pásztor-kunyhó. A kár 200 korona.

* Ácsok és kőmivesek. Egyik debreczeni kőmivesmester tavaly iparigazolványt kért és kapott ácsmunkák elvégzésére a főkapitányságtól, annak daczára, hogy az ácsmesterségre való képesítését nem tudta felmutatni. Az ipartestület megfélebbzte ezt a határozatot s azt kérte Láng minisztertől, hogy vonassa be ez iparendélyt, mert az építő iparágak mindenike külön képesítést igényel s ezekre nem terjeszthető ki az ipartörvény azon rendelkezése, hogy egy képesítés valamennyi iparág üzésére jogosít. A miniszter helyt adott az ipartestület törvényben gyökerező indokolásának és bevonatta az iparigazolványt. A debreczeni ácsok és kőmivesek, kik között annyi volt mindig a surlódás, e határozattól ismét tanulhatnak.

* A bűn utján. Csinos, szemrevaló leány Pallos Zsuzsika, aki emellett hű is volt. Fiatal leánynál ez két olyan baj, ami soknak okozta már a vesztét. Pallos

Zsuzsika is pórul járt, a hiúsága bűncselekedete miatt. Szeretett csinosan öltözködni, de a cseléd béréből ez nem futotta, hát lopott. Meglopta gazdáját Klein Bernát kereskedőt, akinek lakásáról tíz korona elsikkasztása után megszökött. A rozs utra tért leányt a királyi törvényszék fogja bűnéért felelősségre vonni.

* **Tegnap halottak.** Tegnap a következők hunytak el Debreczennen: Rác Károly ev. ref. 11 hónapos; Szentesi Mihályné ev. ref. 73 éves; Nagy István ev. ref. 2 hónapos; Poskai Péter ev. ref. 24 éves napszámos; Szilasi István ev. ref. 1 hónapos.

TÁVIRATOK.

Szell Kálmán a királynál.

Budapest. február 5. Szell Kálmán miniszterelnököt a király ma délelőtt magánkihallgatáson fogadta. A kihallgatás egy óráig tartott.

Képviselők afférje.

Budapest. február 5. Rátkay László a tegnapi ülésen történt közbeszólása, illetve Andrassy válasza nyomán Kubik Béla és Tóth János képviselőkkel provokáltatta gróf Andrassy Gyulát. Andrassy kijelentette, hogy szavait nem Rátkayra értette, mire az ügy békés elintézését nyert.

Lujza hercegnő visszavágyik.

Budapest. február 5. Mentonéból táviratozzák, hogy Lujza hercegnőben fia betegsége anynyira felébresztette az anyát, hogy visszavágyik otthonába s Giron iránti érzelmei is teljesen megváltoztak.

Róma. február 5. A pápa egyik kamarását Mentonéba küldte, hogy vegye rá Lujza hercegnőt egy ideig tartó kolostorba vonulásra. Biztonságáért kezeskedik.

Genf. február 5. Lujza Gironnal egy másodrangu szállodában vett ki lakást. Ebből következtetik, hogy nem sokáig akarnak Genfben maradni. A közbenjárók naponként keresnek alkalmat és módot arra, hogy Lujza hercegnővel tanácskozzanak s hírlapírók előtt kijelentették az eredményt. E szerint megtörténhet, hogy a hercegnő nemsokára Salzburgba megy.

Haditanács Budapesten.

Budapest. február 5. Pietreich hadügyminiszter ma este Budapestre érkezett. Vele van szárnysegéde is. A hadügyminiszter megérkezéséhez a kombinációk legiója fűződik. Jól informált körök véleménye szerint azonban a hadügyminiszter, a ki a Vadász-kürt szállodában lakik, azért jött Budapestre, hogy holnap részt vegyen az itt tartandó haditanácskozásban.

Véres papválasztás.

Budapest. február 5. Resicza-bányáról táviratozzák, hogy Popovits tanárt ma görög plébánosá megválasztották. A kissebségben maradt Kurucz József pártiak a román olvasó-körben megtámadták a győzteseket s ebből véres verekedés fejlődött ki. Botokkal, késekkel folyt a harc, később késekre is rákerült a sor s a sok sebesült közt Bernan Illést anynyira összeverték, hogy most haldoklik.

Megszökött báró.

Szaloniki. február 5. Zahlen Emil báró, a ki hat évvel ezelőtt telepedett itten le, egy millió frank adósság hátrahagyása után megszökött. Valószínűleg Amerikába szökö t.

Bolgár bandák harca.

Konstantinápoly. február 5. Azok a bolgár bandák, a melyek legutóbb Ochricánál (a monaszteri vilajetben) harcoltak, nem semmisültek meg, hanem újra felbukkantak és pedig Iszicsénél (Rezna mellett), a hol közöttük és egy török esapat között véres harcra került a dolog, a melyben öt ember esett el. — Kastoria és Bornicevo mellett is felbukkant egy banda. Kétségtelen, hogy a monaszteri vilajetben újra megkezdődött a bandák garázdálkodása. Az erre vonatkozó jelentéseket azonban kétséggel kell fogadni, mert egy-egy banda különféle alakokban jelenik meg és garázdálkodásukat a lakosság és a rablókat üldöző katonaság különféle okokból túlzottan irta le.

Csőd elől a halálba.

Linz. február 5. Az este itten Mariasici Guido olasz bornagykereskedő lakásán főbe lőtte magát. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy csőd előtt állott s ezért lett öngyilkossá.

Katonák büntetése.

Páris. február 5. Minthogy utóbbi időben több katonatisztet büntetésképen Korzikába helyeztek át, Arene képviselő megakarja interpellálni a hadügyminisztert, hogy a korzikai helyőrségnek az-e a rendeltetése, hogy a kegyvesztett tiszteket odaküldjék.

Krüger betegsége.

Brüsszel. február 5. Krüger betegségéről ide aggasztó hírek érkeznek. A nagybeteg napok óta nem eszik és nem alszik. Az orvosok nem hiszik, hogy a nyarat megérje.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest. február 5. Ugy a készáruüzlet valamint határidőüzlet változatlan esőndes. Jegyeztetett: buza ápril 7.50—51, rozs ápr. 6.57—58, zab. ápr. 6.06—07, tengeri májusra 5.93—94.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Nessi és a Népszava.** (Távirat.) Nessi Pál képviselőt azzal támadta tavaly a „Népszava” című lap, hogy katonaszabadságért különböző összegeket fogadott el. Emiatt Nessi sajtópört indított nyilvános rágalmazás ezimen a lap ellen, de elkészvén a bizonyítás elrendelését kérő beadványával, a bíróság a vádat megszüntette a Népszava ellen. Nessi most a perújítás iránt kérelmezett, a mit a bíróság tegnap el is rendelt.

§ **A boldogság ára.** (Fővárosi tudósítónktól.) Nem mindennap esik meg olyan dolog, a minőben most mondott ítéletet a londoni bíróság. Egy szépséges szegény leányt megszeretett egy gazdag ur és el is jegyezte. A boldog menyasszony nagy örömeiben azonban szomorú fordulat történt, elcsuszott egy ház előtt és a karját törte, a melyet amputálni kellett. Az ekként elrutított leány, a kit a vőlegény immár elhagyott, kártérítés iránt beperelte a ház tulajdonosát és a bíróság helyt is adott a kérelmének, 10,000 font sterlingben állapítván meg a boldogság árát.

HIREK.

Éjjeli posta.

A New-York palotát felgyújtották.

A tűzvizsgáló bizottság lépésről-lépésre ment tegnap az elpusztult padláson s tanulmány tárgyává tett minden helyet. Egszerre a bizottság elé toppant egy Fülöp nevű tűzoltó, kezében egy jókora kulcsot tartott:

— Kérem, ezt a kulcsot találtam most egy egészen elégett gerenda alatt, a hogy a romokat takarítottam.

A kulcs kézzől-kézre járt. Ép volt egészen. Ha a tűz idején is a padláson lett volna, okvetlenül elolvad, megrongálódott, vagy legalább rozsdás, piszkos lett volna. A kulcs azonban ép volt és ragyogó, tehát új. Nem régen készítették.

Hamarosan megállapították, hogy a kulcs az Erzsébet-körúti részen levő mosókonyha ajtajába illik. A kulcsot tehát az ajtó számára csinálták.

De ki csináltatta? A mosókonyhához csak két kulcs van s ezeket a házmester őrzi. A két kulcs még most is meg van. — Valaki tehát egy kulcsot is csináltatott, hogy a házmester tudtán s akaratán kívül is titokban szabad bejárása legyen a mosókonyhába.

Minek kellett annak a valakinek ez a kulcs?

A rendőrség azt hiszi, hogy miután amugy is minden jel arra vall, hogy itt gyújtogatás történt, ez a kulcs összefüggésben van a bünténnyel.

Bizonyos, hogy a kules tegnap, a tűz alatt nem volt a padlásán, hanem a tűz után került oda. Ki tette oda és miért éppen oda? Ez csak lélektanilag lenne megmagyarázható.

A vizsgálat most a kules gazdájának kiderítésén fáradozik, mert immár bizonyosnak látszik, hogy a New-York palotát felgyújtották.

Az eddigi becslés szerint a kár körülbelül a 300.000 koronát túlhaladja. Megbecsülhetetlen károkat okozott egyébként a tűz azokban a művészeti remekekben, a melyek a palota tetőzetén és párkányain elhelyezve voltak. Az Erzsébet-köruti rész homlokzatán ugyanis oly művészi kivitelű kézírások voltak, melyek egyszerűen pótolhatatlanok. A palatető esehországi gyártmányokból állott és hosszú időbe fog kerülni, míg ez restaurálható lesz.

Az egész épület a Foncier-biztosítónál volt biztosítva egy millió és százezer forintra.

A tűzvizsgáló bizottság a talált kules irányában folytatja a vizsgálatot.

Bejárták az összes lakásokat és ezenközben egyik lakótól azt a szenzációs hírt kapták, hogy tegnap hajnalban láttak egy eselédleányt a padlásra felosanni.

Ugy 11 óra tájban megjelent a villamos-társaság kiküldöttje és konstataulta, hogy az összes vezetékek rendben vannak és hogy ki van zárva annak az eshetősége, hogy villany-szikra okozta volna a tüzet.

× **Kirabolt postakocsi.** (Éjjeli express tudósítás.) Körneuburg mellett a múlt éjjel vakmerő lopás történt. Eddig még ki nem puhaltó tettesek az egyik vonat postakocsiját feltörték és onnan 300.000 korona értékű pénzes zsákokat kiemelték. A esendőség nyomozza a tetteseket.

× **Mészárosok sztrájkja.** (Éjjeli express tudósítás.) Triesztből sürgönyzik, egy hét sem mulik el itten sztrájkmozgalom nélkül. Most már a mézárások is mozgolódtak és tegnapi értekezletükön hevesen kikeltek a városi tanács ellen, a mely újabb vágóhídi rendeletet adott ki.

CSARNOK.

A tűzpróba.

— Regény. —

(Folytatás.)

— Valóban? — volt mind az, amit Reginald válaszolt.

— Ön is ki fog velök menni? — kérde Milburn kis szünet mulva, látszólag közönnnyel, mintha választ sem óárna rá. Reginald ámbár tudta, kívül van ügye, föltette magába, hogy kívánt fölvilágosítást ad neki.

— Okvetlenül ki fogok menni! — szólt nyomatékkal, Evelyn ur mit sem akar arról tudni, hogy őt elhagyjam.

— Igazán, — szólt Milburn nevetve — ha Evelyn ur fiatalabb volna, önöket ujkori Dawon és Pythiasnak tartanám...

Azután mintha a gúnyt jóvá akarná tenni, rövid hallgatás után így szólt:

— Meglehet ön győződve, hogy az élet ott a vidéken, nagyon inyére lesz, különösen bájos fekvésű a westchester-county-i villa.

— En nem kétkedem azon — anélkül is gyönyörködöm a mezei életben.

A Faylor étterméhez értek épen. Milburn a szépen kivilágított ablakokra tekintve, így szólt:

— Mit gondol ön doktor, nem jó lenne-e kissé étkeznünk? Nekem ugy tetszik, a rossz zene egészen kiehez-tetett.

Miután Charlton is éhes volt, az indítvány ellen mi kifogást semm tett. Bementek és megrendelték a vacsorát. Itt oly körülmény adta magát elő, melynek ő eleinte semmi fontosságot sem tulajdonított, melynek borzasztó értelme azonban később annál tisztábban állott előtte.

Mintegy 5 perczig ültek itt együtt, midőn egy férfi lépett a terembe, ki tőlük vagy két asztallal tovább foglalt helyet. Az orvos aligha méltatta volna figyelmére, ha ez is Milburn meg nem hajtják magokat egymásnak és így, miután oka volt Milburn ismeretségeire némileg kíváncsi, közelebről szemügyre vette e férfit és azután kénytelen volt magának bevallani, hogy oly semmirekellő arcot soha sem látott életében. Halványsárga bőrszínéről s koromfekete hajáról ítélve ez idegen külföldinek látszott, spanyol vagy olasznak. Fekete szuró szeme mélyen feküdt gödrében s szüntelenül kémkedett a teremben. Vasteg orra és duzzadt kiálló ajka s fésületlen zilált haja egészíték e közönséges gyanus arcot.

— Látja ön ezt a férfit? — kérde Milburn az idegenre mutatva.

— Látom, — válaszolt Reginald.

— Ez egy olasz patrióta, Mazzini-nak egyik barátja, de ép úgy, mint ez, számüzve van hazájából.

— Igazán mondvá — szólt Reginald — megjelenése nem nagyon ajánló és ha valamennyi olasz patrióta ilyen, mint ez, nem esodálkozom, hogy ügyük oly rosszul megy.

— Valóban a látszat ellene szól, de mind a mellett is derék ficzkó ő. Engedjen meg ön, hogy kissé oda nézhessek s vele beszéljek.

Milburn a patrióta mellé ült s társalgásba ereszkedett vele, melynél mindenetre Reginald forgott szóba, mit ez ama körülményből magyarázott ki, hogy a patrióta megfordulván, gonosz kifejezésű szemével rátekintett, vagyis inkább oly áthatólag szemlélgette őt, mintha mélyen be akarná vésné arcát emlékébe.

Franziául beszélgettek s olykor egy-egy szó eljutott Reginald füléig. Ugy tetszett neki, mintha alkudoznának valami felett s az idegen beleegyezőleg rázta fejét. Mintegy öt percznyi társalgás után Milburn kivette tárczáját és a mint Reginald észrevette, egy öt dolláros bankjegyet adott az idegennek, mire utóbbi, miután fölkel, hangosabban mint előbb, de szintén francziául e szavakat mondá:

— Helyesen uram, mindenről gondoskodni fogok.

(Folyt. köv.)

A Józsefstadti kőkoporsó.

Rablánczon a hazáért.

— Irta: FARKAS EMÓD. —

— Folytatás. —

A mellett milyen vidám ficzkók voltak ezek az öreg marttyrok!

A szomszédos czellában raboskodó Filep Albert, Nagy Lajos és Elekes Józseffel sokszor olyan mulatságos diskurzust folytattak, hogy majd elnyultak a nevetéstől.

Aztán az a bizonyos rableleményesség őket sem hagyta eserben s csakhamar kieszték, hogy ha egy székre állnak, a kürtön át még egymás arcát is megláthatják.

De hát ők ezzel sem elégedtek meg, hanem a két czella közti ajtót is kiemelték a sarkából, az egy sor téglafalon egy négyszöglábnyi lyukat vájtak s kényelmesen át is sétáltak egymáshoz.

A megkent prófusz meg teát, rumot csempészett be nekik s minthogy szobájukban kályha is volt, a melyet a saját költségükön fűthettek, mi sem volt könnyebb, mint teát főzniök, a mitől ugy benyakaltak, hogy még dalra is gyujtottak, majd meg a régi adomákat szedgették elő s nem egyszer olyan harsogó nevetés hangzott ki a czellájukból, hogy riadónak is beillett volna.

Ilyen testvéries egyetértésben találta őket a karácsony és az újesztendő.

Deák a szent estén egy kiesít elszontyolodott, de a vig társaságban az ő kedvének tört szárnyai is repdesni próbált s ha nem is tudott felemelkedni, vére se hullott, hogy feketére fesse a lelkét. Mikor az éjjeli kongásával sirba szállott az ő esztendő, valamennyien az édes mámor rózsaszín kódében uszva kívántak egymásnak boldog újesztendőt.

Mily gunynak vehették volna ezt börtönben tartó zsarnokaik?

De nekik olyan jól esett, hogy megszoríthaták egymásnak a kezét és mámoros pillantásukban a szabadság égő vágyával kívánták egymásnak, hogy az új év legyen mindnyájoknak a szabadság éve.

Sokan voltak akkor a Bruckenthal-házban.

Az előbbieken kívül itt raboskodtak Minorich Károly, Simon Elek, Arkosi Mózes, Varga Zsigmond, Marosi János, Bedő Sándor, Pap János, Palkó György, Gál Antal, Makkai András, Cseh Sándor, Földváry Károly, Lengyel Adám, Mézáros Károly, Könyve Alalos piarista pap, Száva Farkas, Boncze Imre, Tarsoly Gábor, Beke Dénes, Solymosi István ref. pap stb.

Az összeköttetést egymással nemcsak kopolás, hanem levelezés útján is fenntartották.

A levélhordói tisztet a prófusz szép fiatal felesége töltötte be, a ki jószívű magyar nő volt s kedves asszonyi fufangjával titkon annyi szivességet tett a foglyoknak, hogy azt sohasem tudták volna meghálálni neki.

Különösen élénk levélváltás folyt Földváryval, a ki nagyon szerette az ifju Deákot s azt tréfásun mindig „kardjának” nevezte. A kaczkias prófuszénak is ő volt a kedvence, írónt, papirost, könyveket, sőt még újságokat is becsempészett neki s e sok jótettért csupán egy kis selyem kendőt fogadott el tőlük emlékül.

Az öreg Beregszászi bácsi is nagyon tudott a kedvében járni s addig-addig hízelt neki, míg rávette, hogy sakkot szerez nekik.

(Folyt. köv.)

SZINLAP.

Ma pénteken, 1903. évi február hó 6-án:
először:

LOUTE.

Bohózat 4 felvonásban. Irta: Pierre Veber.

SZEMÉLYEK:

Dupont	Pataki Béla
Castillon	Krémer J.
Francolin	Sebestyén G.
Baburon	Nagy Dezső
Bru	Szilágyi A.
Loute	Hahnel A.
Des Echanguettoné	Ebergényiné
Renée, leánya	Csige Ilonka
Bruné	Lászy Ftl
Chevrelné	Than Györfi M.
Petitboisné	Csanádi Mari

Holnap, szombaton, február hó 7-én, bérlet
111-ik szám „C” másodsor:

LOUTE.

Bohózat négy felvonásban.

Apró hirdetések.

Díja 10 szögig 40 fillér, minden további
szög 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott
szög 4 kr., 8 fillér.

Levélbeni tudakozásokra pontosan válasz-
szolunk, ha a szükséges posta díj meg-
béküldezik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

„Kis hami-nak” levele van.

Jó karban levő zongora jutányos áron eladó. —
Gólya-utca 10.

4 szobás lakást keresek pincze, konyha nélkül, a
város déli részén májusra. József kir. herceg-
utca 17. kereszt épület.

Hadházon egy szoldavizes gép jutányos áron
eladó. Értekezhetni lehet Varga Gábornál.

4 szobás száraz lakás mellékhelyisége kel május
1-re kiadó Darabos-utca 16. szám. A házban
csupán a bérlő és a tulajdonos lakik.

Vállalkozót keresek, kisebb ház építésére, törlesz-
tés útján. Czimet építető jelige alatt a kiadó-
hivatalba kérek.

Vinczellérnek ajánlkozik jó bizonyítvánnyal. —
Csap-utca 86. sz.

Egy jó családból való fiú Somossy József fűszer-
üzletébe tanulónak felvétetik Petőfi-tér 12.

IV. gimnáziumot végzett fiatal ember irodai
munkákra ajánlkozik. Czim a kiadóban.

Prágai sonka, bécsi virstli és uradalmi teavaj
naponta friss érkezés, kapható ifj. Czeglédy Jó-
zsef üzletében.

A Hatvan-utcai kertben közvetlen a főbejárat
mellett levő részben gyümölcsfákkal beültetett
1100 öl területű puszta föld elad, értekezhetni
Tikos József tulajdonossal.

Mester-utca 29. számú háznál egy utcai lakás
istálló és kocsiszinnel együtt kiadó, ugyanott
udvari lakás is van kiadó.

Fűszerüzlet egy vidéki városban, trafik és pá-
linkaméréssel azonnal eladó. Klein Sándor H-
Szoboszló.

Szent-Anna-utca 5. szám egy földszinti 4 szobás
utcai lakás kiadó. Ugyanott egy 3 szobás udvari
lakás kiadó.

Piac-utca 45. számú ház emeleti teljes helyisége,
mely áll 6 szoba, konyha és megfelelő mellék-
helyiségből 1903. május 1-re kiadó. Értekezhetni
Aron Miksa irodájában Széchenyi-utca 13. sz.

Harisnyakító gép Batthyányi-utca 24. szám
alatt eladó.

Világhírű Martell Cognac

Debreczen és vidéke részére egyedüli főak-
tár: Váray József kereskedésében, városi
bérpalota.

Boros Testvéreknel divatos
női ruha-
kelmék, selymek, toll kendők és vaisek
versenyben lefező ipolisokból árúban.
Mavadékok fölírón.

Pemetefü cukor (Borssy-féle-
) doboz 10
krajczár Kapható: Borssy ozakrárdába és
Józsa és Jóna arak fűsletében.

Katonakeztyük tisztítását
javítással együtt párját 8 krért, glase-keztük
tisztítását jutányos árért vállalom. Péterfia-
utca 37.

Alkalmi vétel
az új szőnyegházban.

Egészen jó minőségű
futó szőnyeg mt 25 kr.

Tapestry futó szőnyeg 95 "

Nyírott futó szőnyeg 1.50 "

Egy 200 cm. széles és 300 cm. hosz

Finom Tapestry szőnyeg

14 frt 45 kr.

Ágyelő szőnyeg drb. 45 kr.

Bator szövetek

óriási választékban metre 42 kr.

kaphatók:

Bosznay J. és Társa

új szőnyegházában

Debreczen, Kossuth-utca II. sz.

Vesszőbe font
kosár

(üvegek Demyon)

egyenként és töme-
gesen olcsón kap-
hatók a

Debreczeni kir. tör-
vényszéki fogháznál.

Építésszek és építetők

figyelmébe!

Van szerencsém a tekintetes
építész és épít mesterek, valamint
a nagyérdemű közönség becses
figyelmét felhívni és értesíteni,
hogy 10 év óta fenálló, hét év
óta pedig gőzerőre rendezett asz-
talos műhelyemet újabb, nagyobb
munkaerőt bíró gépekkel pótoltam,
mely által azon helyzetben vagyok,
hogy nagyobb építkezéseknél szük-
séges munkálatokat is elfogadha-
tok, elvállalok ezenkívül portál
építéseket, bolti-, kávéházi beren-
dezéseket, a legjutányosabb áruk
mellett.

A n. é. közönség becses párt-
fogását továbbra is kérve, vagyok
kiváló tisztelettel

KALÁSZY KÁLMÁN
asztalosmester,
Kassa-utca 6-ik szám.

Meghívás.

A „POLGÁRI TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET”
DEBRECZENBEN,

VI. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1903. évi február hó 22-én d. e. 10 órakor

Hajdúvármegye székházában tartja meg, melyre a szövetség tagjai
tisztelettel meghívataak.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítő 3 tag választása.
2. Igazgatósági jelentés a múlt üzletév eredményéről.
3. Az 1902. évi mérleg és zárszámadások előterjesztése.
4. A felügyelő-bizottság jelentése, az igazgatóság, felügyelő bizottság és a felszámoló-bizottság részére adandó felmentvény feletti határozathozatal.
5. Kilépő 5 igazgatósági tag helyének betöltése.
6. Öt felszámoló-bizottsági tag választása.
7. Esetleges indítványok, melyek a közgyűlés előtt 8 nappal az igazgatóságnál írásban beadandók.

Debreczen, 1903. február hó 1-én.

Rásó Gyula

kir. tanács s, elnök.

Dr. Freund Jenő

jogtanácsos, jegyző.

Kivonat az alapszabályokból:

Kivonat az alapszabályokból: 23. §. A közgyűlésen egytől öt üzletrészszel bíró tag 1 szavazattal, hattól tíz üzletrészszel bíró tag két szavazattal, tíz üzletrésznél többel bíró taggal minden további tíz üzletrész után ismét egy-egy szavazati joggal bír, úgy azonban, hogy saját betét-i után tíz szavazatnál többet egy tag sem érvényesíthet. A szavazat érvényességéhez a szavazati lap felmutatása szükséges.

Szavazati jogát mindenki személyesen vagy írásbeli meghatalmazással ellátott tag által gyakorolhatja, azonban a saját szavazatán kívül 10 szavazatnál többet meghatalmazás alapján senki sem gyakorolhat.

A meghatalmazás a közgyűlés megnyitása előtt az elnöknek nyújtandó be.

Nő csak férje, vagy oly férfi meghatalmazottja által, ki a szövetségnek tagja, továbbá jogi személy a képviselőre jogosult közeg által gyakorolhatja szavazati jogát.

Szavazati, valamint cselekvő és szenvedő választási jogukat csak azon tagok gyakorolhatják, kik 1903. évi febr. hó 21-én d. u. 5 óráig igazolványukat a szövetség helyisé-
gében átveszik és a közgyűlésen személyazonosságukat igazolják.

A közgyűlés helyén, vagy idejében igazolvány nélkül szavazólapok nem adatnak ki.